

ЗВІТ Ц. В. К. КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ КАНАДИ

(Докінчення.)

Канадський організований майнери у 18. і 26. дистриктах переходять індустріальну кризу, яка знову підносить ціле питання щодо правильності нашого трейд-юніонного становища.

Завдяки офензиві власників копалень і зраді юніонної бюрократії, "Юнайтед Майн Воркерс оф Америка" зістала успішно виступати з 18. дистрикту і перед майнерами стала небезпечною поділу на три ріжні групи: а) "канадський юніон", б) компанійний юніон і неорганізовані копальні, і в) задержані спільними заходами Шермана й власників копалень останки в "Ю. М. В. оф А.", яка то організації прибрала в цей час характер компанійної юніон.

В такому положенні одиницею виходом для лівого крила є, згідно з духом цілої нашої трейд-юніонної програми, зібрати всіх робітників даної індустрії в одній організації, щоб спільно поставити опір капіталістові. Тому Комуністична Партія правильно закликала піддержувати організувати робітників в одну майнерську юніон, обіймаючи цілий дистрикт; це було єдиним способом об'єднання дистрикту в цей час.

Становище партії є сьогодні те саме, що й було попередньо — боротьба за єдиність трейд-юніонного руху і найближчий контакт боєвих елементів з масами. Сьогодні, як і попередньо, ми є проти штучних розколів і поділів.

Виступлення боєвих елементів, як не проповідують професійна "дуалістична", не було-б врятувало 18. дистрикт від розбиття. Це було-б ще значно погіршило справу, так як було-б відібрало рядовим майнерам їх найбільш активних, боєвих робітників. Було це завдяки впливові боєвих елементів, їх наустаний боротьбі проти розколу і збудуванню їх сил в юніон, що вони всілякі збирали доволу себе майнерів після розбиття і створили з них одноступеневу організацію.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ ПАРТІЇ — ФАБРИЧНІ ГРУПИ.

Подібно як з Робітничою Партією в Злучених Державках, завдання реорганізації має багато трудностей. Ми не маємо так багато заводських секцій, як американські товариші, і під цим оглядом наше завдання є легше, однак ми маємо до поборошення встановлені традиції націоналізму і сепаратизму.

Організаційний департамент Комуністичного Інтернаціоналу виготовив докладні і детальні тези про організаційну структуру Комуністичних Партій. Хоч фабричні ячейки були при-

няті як основна і відповідна форма комуністичної організації, то лише від Люттого Конгресу роблено поважні спроби в напрямі реорганізації. Ріжні перешкоди, як язикові секції, безробіття і депресія в індустрії, страх за викинення з роботи, а також брак дійсного розуміння потреби фабричних ячеек, тамували реорганізацію в Канаді.

Так далеко, як відомо це Ц. В. К., лише в одному місті, Монреалі, сформовано фабричні ячейки. Без сумніву, довгі страйки в вуглевих районах не дали спомогти виконати роботу. Ц. В. К. планував розпочати свою роботу в тих районах.

Наша четверта конвенція має поставити за своє найголовніше завдання реорганізацію партії і в цьому дусі має бути винесена перша резолюція.

Хоч скорі й гладше виконання праці може бути небезпечно, то ми повинні зрозуміти, що це справа має бути бра-ти серйозно. З нашими теперішніми територіальними і язиковими поділами ми не можемо надіятися стати чисто більшовицькою партією. Це є наше перше завдання в більшовицькій канадській партії. Дистриктові конвенції мусять зібрати цю справу і виготовити своїм делегатам детальні звіти для предлодження національній конвенції.

КАНАДСЬКА НЕЗАВИСИМІСТЬ.

Чи Комуністична Партія зацікавлена в канадській незалежності? Від років соціалістичний рух в Канаді займає негативне або індиферентне становище супроти цього питання. Всім нам відомий аргумент, що незалежність Злучених Держав не принесла з собою освободження робітників від капіталізму — отже по-що домагатися незалежності Канади?

Цей аргумент виявляє незнання відносин між частинними домаганнями й боротьбою за остаточну мету робітничого руху. Страйки розпочинаються іза платні і години праці, однак в тягу розвитку ведуть робітників на доріжку політичної акції й боротьби за соціалізм. Боротьба за незалежність є частинною боротьбою, що причиниться до ослаблення капіталістичного імперіалізму і зміцнення революційного руху. Капіталізм сьогодні в своїй останній стадії держиться методами імперіалізму. Це є одне з найважливіших навчань Леніна.

Задержання домінії є кінцею для вдергання британської імперії, політично і еко-

номічно. Пристаючи на цю імперіальну злуку, робітники домінії а) допомагають британським імперіалістам кувати ланцюг, який держить в підданстві мільони в британських колоніях (Індія і ин.), б) дозволяють британським імперіалістам уживати домінію як резерву на арматне м'ясо через втягування Канади в імперіалістичні війни.

Гіпокризією є зі сторони британської або домініальної капіталістичної преси заявляти, що "домінії зазнають тепер повної свободи". Правдою є, що збільшуючися індустріялізація домінії, збільшення американського капіталу й зменшення британського капіталу вже до певної міри попустили зв'язки імперії. Доказами цього є становище канадської буржуазії, обложеної тяжкими воєнними догмами, до дальших зобов'язань у Версало, Лозанні і т. д. та домагання "автономії" і "статусу".

Однак хоч британські міністри закордонних справ стараються зробити британський імперіалізм смачнішим через переїми в міністерстві колоній, то факт остає, що "Бритіш Норт Америка Ект" остає дальше конституцією Канади. Гіркий досвід цього останнього року показав робітникам, що значить в галузі домашніх справ позбутися імперіальних справ. Домагання 8-годинного дня праці, удержання для безробітних і т. д. були

відкинені федеральним урядом просто тому, що вони "програвляться" "Бритіш Норт Америка Ектів" — законів, який дозволяє однак на федеральну військову інтервенцію проти робітників. Ця штучна канадського капіталізму мучиться покласти кінець. Клясова боротьба муситься вести в цій країні без вмішування зі сторони британської найвищої ради.

Виступаючи проти британського імперіалізму, ми виступаємо також проти американського капіталізму, який пропонує шораз більше Канаду "Аргументи", що суперечні економічній тенденції в самій домінії, антагонізми між ріжними Заходом і т. д. захитують будучість конфедерації і незалежність — роблять обдувою, можна також ужити для знеохочування боротьби за соціалізацію індустрії. Незалежність не є більше "неможливою" ніж соціалізація. Ми не повинні поновити влади в фаталізм і плести лише з філеєю економічних подій. Американський наступ на Мексико ніколи не служив причиною для мексиканських революціонерів годитися на анексію. Питайтесь незалежності або анексії мусить бути вирішене в боротьбі між революційними й імперіалістичними силами. Із цих причин Комуністична Партія домагається незалежності Канади.

МІЖНАРОДНІ ХИЖАКИ ГОТУЮТЬ НОВИЙ ПОХІД ПРОТИ ТРУДЯЩИХ.

Немає свідомого робітника, щоб не був знайомих з Досовим планом та його тяжкими наслідками, з тим важким тягарем, що той план поклав на плечі німецькому пролетаріату, а за ним і всьому західному пролетаріату. Але, мабуть, мало хто знає, де народилася думка про Досів план, яка єме організація капіталістів висунула основні засади організованого вискузу трудящих Західної Європи.

Дехто, може, подумав, що Досів план народився в нетрахх цієї повторної дитини законного шлюбного зв'язку між німецькими пунктів що до завдання "останньої війни" та не менш славнозвісної Антанти. Але це була помилка: "Ліга Націй", це цячка, що нею міжнародний імперіалізм бавить та приручає соціал-зрадників, щоб приспіяти маловідому частину робітництва й селянства.

За "Лігою Націй" ховаються могутні організації капіталістів.

Одна з цих організацій, чи не наймогутніша та найвпливовіша є "Міжнародна Торговельна Палата" або "Камера", як її ще називають. Її було засновано 1920 року в Парижі.

Найдальнішу участь в організації "Міжнародної Торговельної Палати" взяли американські капіталісти, що найбільше скористали з всесвітньої війни й являють собою фактичних хазяїв усього капіталістичного світу та його господарства. Ця "Палата" об'єднує наймогутніших банкірів, торговців та фабрикантів усього світу.

На другому з'їзді "Палати", що відбувся в Римі, було одностайно ухвалено постанову, що "розв'язання справи з репараціями є передумова довістрого покращання економічного стану світу", розуміється капіталістичного. Було висунуто думку утворити комітет експертів, щоб він висловив наслідки Німецьчина може виплачувати репарації та як організовано їх стягувати.

На чолі цього комітету було поставлено американця Доса, що його план пізніше були примушені ухвалити й європейські "переможці" й переможці. Отже, справжньою матір'ю Досовому плану була "Міжнародна Торговельна Палата".

Ця могутня капіталістична організація, де повторюємо, мають перевагу американські капіталісти, на ділі керує всією відбудовою капіталістичного господарства всесвіту. Вона веде завзяту боротьбу проти змагань робітничої класи й накинута петлю на німецький пролетаріат та селянство, а за ними й на весь західний пролетаріат, у вигляді Досового плану. Після першого організаційного з'їзду й другого "лілогого", "Міжнародна Торговельна Палата", отже, натиснула боляче на трудящих Західної Європи.

21-го червня в Бруксбелі, в столиці королівського міністра Стандервельде, при участі преси представників уряду Пуде-Вандервельде зібрався третій з'їзд "Міжнародної Торговельної Палати". Великі капіталістичні організації всього світу зібрали до купи всіх своїх найчільніших представників, розуміється, не для того, щоб танцювати лише фокс-трота (без цього не обходяться ніякі капіталістичні збори), а для чого-сь важного. Бельгійський банкір Денре, член бельгійського комітету "Міжнародної Торговельної Палати", в розмові з представниками преси заявив, що з'їзд 1925 року працюватиме над справою економічної відбудови та практичним переведенням декотрих точок Досового плану. Він далі підкреслив, що не може бути сумніву, що постанови в цій справі "коли їх обговорили компетентні особи й ухвалив з'їзд, де Американці найбільше будуть важити, стануть незабаром у всьому світі справжніми декретами, що їм треба буде скоритися". Отже, ясно, що таке міжнародне торговельна палата: це зняряддя, через яке американські капіталісти диктують свої бажання всім капіталістичним урядам.

Досів план зустрічає опір робітництва всієї Західної Європи й найсвідомішої частини Америки. Третій з'їзд "Міжнародної Торговельної Палати" зібрався для того, щоб добрати спосіб як цей мир чинити. Він, як сказано в програмі, лиш розробить практичні заходи, щоб забезпечити господарювання, що "давати примуток", щоб скасувати "штучні обмеження", які цьому заважають. Він змагається, щоб сприяти "особистим зусиллям" капіталістів, щоб зменшити оподаткування промисловості та передати "приватному починю" підприємства, що в руках держави.

А це означає для робітництва: скасування восьмигодинного робочого дня, волі профспілок, передачу залізниць та інших підприємств міжнародним банкірам. Така "відбудова капіталізму", яку провадитимуть буржуазні уряди за діяльною співучастю ріжних Вандервельде, виконуючи директиви "Міжнародної Торговельної Палати".

ДВА АРХИЕПИСКОПИ І ОДИН АРХИДЕТЕКТИВ.

Комедія в багатьох діях.

Вхід безплатний.

Дієві особи: Архі Платон, Архі Адам, архидетектив Гіган, 1-й адвокат, 2-й адвокат. Поши, детективи, ротороз'явни.

Дія проходить в Нью Йорку в нашій дні.

Дія перша.

Кімната прийому в православному соборі, що збудований за гроші російських простаків в Америці і за дарські субсидії (гроші, видані за російських мужиків).

Платон (самий). Пять айт владиков, і нема мені спокою. Скнути хотять мене з престола. Пробував скинути мене радянський діавол, піп Кедровський. Недалось. Суде теper другий — піп Адам. Не радянський, а вестак діавол. Чого вони хотять, одному всевишньому відомо. Доходив теper мало. Старі парадіане перевелсь. Більше не вірять і грошей не несуть. Пошли до купи всіх своїх найчільніших представників, розуміється, не для того, щоб танцювати лише фокс-трота (без цього не обходяться ніякі капіталістичні збори), а для чого-сь важного. Бельгійський банкір Денре, член бельгійського комітету "Міжнародної Торговельної Палати", в розмові з представниками преси заявив, що з'їзд 1925 року працюватиме над справою економічної відбудови та практичним переведенням декотрих точок Досового плану. Він далі підкреслив, що не може бути сумніву, що постанови в цій справі "коли їх обговорили компетентні особи й ухвалив з'їзд, де Американці найбільше будуть важити, стануть незабаром у всьому світі справжніми декретами, що їм треба буде скоритися". Отже, ясно, що таке міжнародне торговельна палата: це зняряддя, через яке американські капіталісти диктують свої бажання всім капіталістичним урядам.

Дія друга.

Будинок поліції. Мирно і без діла дехто сидить, дехто стоїть. З десь поїзських.

Вітає Адам, за ним декілька понів.

Адам (задихавшись). Поліцейшій, гір? Ай ем архидіакоп, рошен, нат болшевік, гуд мен. Ай вонт парочку городовиків... полісмен.

Гіган (навчився по одному слову в кожного арештованого Росіянина і теper прекрасно володіє російською мовою). Ви

*) Нашим читачам вже відомо, що в Нью Йорку при допомозі поліції православної архієпископ Адам Филіповський прогнав з собора і палати архієпископа Платона Радянського. На двох суд знову присудив право на собор і палату Платонові, а Адамові приказав вийти. Ред. ** Архієпископ — це російський письменник.

Дія п'ята.

Внутрішній покої. Адам бє покляну. Адвокат вонтується біля залізної каси.

Гіган (стоїть в позі Наполеона). Я бог, я цар, я святий синод. Архієпископів скндую, незгодно самого патріярха пананачу. То-то буде тоді сильна церква, бомбпурфи!

Дія шеста.

На вулиці біля церкви. Платон і пони співають "аллагу".

1-ий ротороз'яв (Італіець). Ваца да тробєт?

2-ий ротороз'яв (Турок). По спік інглїш...

Завіска че не спускається. Співуючі дії в судах, в поліції, в церквах.

Фома Брэдборей.

БУДУЮТЬ ПАЛАТУ ПРАЦІ.

В серпні місяці в Катеринополі почнуть будувати величезну палату праці: вона займатиме площу в 100,000 куб. метрів. Все приміщення будуватимуть за останнім словом техніки. Коштуватиме будинок коло мільона карбованців.

С. Мукайлоуич.

по якому ділі, батюшка? Адам. Мі по батюшка, мі — владика. Платон архидіакоп по гуд. Платон — болшевік. Платон геррут, мейк мі архидіакоп.

Гіган. З великою охотою. Ми спеціалісти по часті бомб, більшовиків і вагалі російських справ. Веі російські школи і організації в Америці проїшов. Тільки есеїнарї не скївчї. Хочеш бути владикою Адаме, будь собі на адворля. Тільки, чи ти часом не з жївної церкви?

Адам. Не болшевік, їй бо, ось тобі хрест, Гіганушка!

Гіган (в бік). Прокресна пагода проїти семїнарїю. Теper вїкє буду найбільшим спеціалїстом по російським справам. (До детективів.) Гет редї боїє. Дер із ей бєбї в ей рошен чорч.

Дія третя.

На вулиці. Мчатсьє два набїті автотомобї. Впередї автї детективї, позаду з полами.

Дія четверта.

(Та-к декорация, що в першій дії.)

Платон. Куди преш? Адам. Осаді!

Платон. Я тут владика. Адам. Брешеш — а!

1-ий адвокат. Гет аут оф грї, ю, болшевік!

2-ий адвокат. Ваш клієнт Адам — болшевік!

1-ий адвокат. Майнд юр онв бішєс!

2-ий адвокат. Ласр! 1-ий адвокат. Ю ар ей ласр юреслф! Офісір, гет дем олг аут!

(Метушї. Детективї виводять Платона і всіх його понів. Прогнї спївають "аллагу".)

Дія п'ята.

Внутрішній покої. Адам бє покляну. Адвокат вонтується біля залізної каси.

Гіган (стоїть в позі Наполеона). Я бог, я цар, я святий синод. Архієпископів скндую, незгодно самого патріярха пананачу. То-то буде тоді сильна церква, бомбпурфи!

Дія шеста.

На вулиці біля церкви. Платон і пони співають "аллагу".

1-ий ротороз'яв (Італіець). Ваца да тробєт?

2-ий ротороз'яв (Турок). По спік інглїш...

Завіска че не спускається. Співуючі дії в судах, в поліції, в церквах.

Фома Брэдборей.

БУДУЮТЬ ПАЛАТУ ПРАЦІ.

В серпні місяці в Катеринополі почнуть будувати величезну палату праці: вона займатиме площу в 100,000 куб. метрів. Все приміщення будуватимуть за останнім словом техніки. Коштуватиме будинок коло мільона карбованців.

А. СІНКЛЕЙР. 6) ГЕРОЙ КАПІТАЛУ

Переклад Н. Романович.

(Продовження.)

Все це президент помітив, коли його карета неслася вулицями, але це не злякало його. Подвійні та гострий конференції делегати спілку вернулись і повідомили, як компанія не зробить ніяких уступок. Другого ранку в газетах надруковано було, що робітничі спілки вимагають остаточної конференції, і що як вони не доб'ються уступок, то вихуде страйк, боротьба на життя і смерть.

Президент прийшов на цю конференцію в дуже ліхм настрою. Відплиття "Комети" доведось-відкласти ще на добу, а до того до п'ять хвилини до наради в нього було кинуте камнем. Згадую про камінь, бо через це трапився нещасливий випадок на конференції.

І ось по полудні цього осіннього дня, за довгим стоєм сиділо восьмеро людей, — з них семеро бліді, нервово крутили свої капелюхи і озирались навколо. Довге страждання написано було на їх обличчях, а в вираз їх очей нагадував вираз загнаного звіра, так добре відомого спортсменам.

А містер Роберт ван-Ренселер? Ми вже давно не дивилися на нього. Теper це був майже сорокалітній джентльмен, з невеличким червоним і трохи червоним лицем. Мав завжди еле-

гантні манери; його можна було взяти за дилемата, або принаймні за генерала в цивільному убранні.

Уста йому були сьогодні трошечки бліді, і він відкрив конференцію промовою, що її спокійний тон кожному здався би штучним. Насамперед він з'ясував, скільки втратили фабрики і як в дану хвилину вони ледве-ледве можуть існувати. Згадав про нові машини і про видатки, зв'язані з ними. Викав перед робітниками цілу купу паперів і пояснив, що нові машини збільшили продукцію і сприяли підвищенню заробітної плати. Казав далі про ціну сталевих колодок, висловив становище ринку, наводчїя дбайливо підібрали цифри, і пророкував, яка ціна їх буде незабаром. Всю цю двогодинну промову робітники вислухали дуже уважно.

А потім почав говорити один делегат, сухий, маленький чорнородий Маляр. Він відразу відійшов від теми, почав говорити про ціну на харчі і про умови життя робітників — на велике невдоволення президента. Цей останній силкувався повернути промову до виділеної точки; знов розкрив свої папери і вони довгий час сперечалися, не посуваючись ні на крок вперед. Кілька разів готово було зірватися з уст президента гнівне слово.

— Ви говорите мені про становище робітників, — закричав він нарешті, стукуючи олівцем по столі. — Але як можу я поліпшити умови їх життя? Кажете, що на вашій заробітці не можна прожити, але хто може гаразд розв'язати таке питання. На що може прожити одна людина, на те не проживе друга. Що, як робітники витрачають більшу частину заробітку

на п'яцтво, а потім скаржаться мені, що не мають з чого жити. Що, як... — але президент зупинився і хмуро казав уже иншим тоном:

— Проте годі займатися цими питаннями. Я хотів висвітлити вам стан ринку і те, що може зробити компанія. Більше я нічого не можу зроби. Ви повинні пам'ятати, що компанія має конкурентів і що компанія може також зруйнуватися. Економічні закони обов'язкові не тільки для окремих людей, а й для цілих товариств; компанія теж повинна мати заробітків, з яких й істнує...

Президент зупинився; зараз-же красномовний делегат зауважив:

— Ми не бачимо ніяких ознак, щоб компанія збідніла.

Президент уважно подивився на нього.

— Що хочете сказати? — гостро спитав він.

— Я хочу сказати, — відказав робітник підносячи голос, — що кожний, переходячи нашим містом, може побачити, що сталося з робітниками. Я знаю, що вчора одна дитина вмерла з голоду; але я не чув, щоб хто будь з членів компанії терпів злиди.

Президент почервонів.

— Ви хочете говорити грубості! — закричав він.

— Я зовсім того не хочу, — відповів робітник серед напруженого мовчання. — Але ви не вагайтесь, коли говорили про п'яцтво робітників...

Але містер ван-Ренселер вдарив по столі.

— А, — закричав він, — справа зайшла надто далеко! І цьому треба покласти кінець. Ви до чого зробиєте, коли покинете свої дурищі і зрозумієте одно: що генервільські фабрики нале-

жать Робертів ван-Ренселерів, а не робітничій спілці, або ще кому иншому; що вони будуть управлятися так, як це угодно буде Робертів ван-Ренселерів; що вони працюватимуть на його користь і що він платитиме своїм робітникам стільки, скільки зводить визначити, а кому це буде не до вподоби, той може йти, куди йому угодно! А тепер ви можете геть забиратися і передати тим, хто вас послав, ці мої слова і, чорт забери, не наважуйтеся більше приходити до мене та ображати мене!

Він зупинився, червоний від гніву; пів хвилини члени робітничої спілки дивилися на нього і один на одного. Потім встали й вийшли з хати; президент лишився сам, востромивши очі у двері, що зачинилися за делегатами.

В.

Походив ван-Ренселер по хаті, підійшов до столу і написав наказ припинити фабрику. Потім післав дві депеші, одну — губернаторові, другу шерифові, повідомляючи, що в Генервіль можна чекати заколоту, вимагаючи від них охорони законних прав і заявляючи, що всі втрати впадуть на країну. Потім подзвонив на управителя.

(Далі буде.)

Товаришу Робітнику! Не забувай, що твоя одинока газета в Канаді — "Українські Робітничі Вісті" — видається лише за твої гроші і інших таких самих, як ти. Пам'ятай, що твоя газета від нікого не надіється помочі, лише від тебе. Тому прислай передплату і скільки можеш на пресовий фонд.

ЧИ ВИ ВЖЕ МАЄТЕ
найновішу книжку відомого пролетарського письменника М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла з друку? Якщо немає її в вас, або ви її забули, то поспішайте купити, а буде мати користь книжку в хаті. Не трагить вона вартості навіть тоді, як ви перечекаєте її. Це дова повість з воєнних часів в Галичці і в юнїтї робітництва в Америці. Коли читаете, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перечитаете до кінця.

Письменник М. Ірчан сам пережив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читачи "Карпатської ніч" врівночасно багато вчитесь і то в найбільш приступній спосіб, бо ця книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, окладнина з артистичним малюнком в двох кольорах.

КУПИТЬ А НІКОЛИ НЕ ПОЖАЛІЄТЕ! РОЗПОВСІДНОЮЄ СІРІЗЬ ШО КНИЖКУ.

Виславтеся книжку за попереднім надісланим грошем.

ЦІНА 50 ЦЕНТИВ ЗА КНИЖКУ.

Замовлення з гроши повисити на таку адресу:

Ukrainian Labor News
Cor. Pritchard & McGregor
Winnipeg, Man.